

Силабус курсу Екологічна культура

Освітній ступінь – магістр
Галузь знань: 10 Природничі науки
Спеціальність: 103 Екологія
Освітньо-професійна програма «Екологія»
Кількість кредитів – 3

Рік підготовки, семестр – 2 рік, I семестр

Компонент освітньої програми: вибіркова

Дні занять:
Консультації:

Мова викладання: українська

Керівник курсу

к. геог.н., доц. Царик Петро Любомирович

Контактна інформація pitertsaryk@gmail.com 0352-43-61-54

Опис дисципліни

Екологія як одна із фундаментальних наук про природу стала надзвичайно актуальною в даний час. Це вимоги часу. Адже людина на перший погляд, покращуючи собі умови проживання, на превеликий жаль породжує негативні їх наслідки, створює нові антропогенні проблеми.

Науково-технічний прогрес увійшов в наше повсякденне життя через покращення житлових умов (євроремонти), збільшення асортименту моделей одягу та взуття, які далеко не відповідають санітарно-гігієнічним вимогам. Великий арсенал побутової хімії, начебто призначений покращити умови праці домогосподарок, проте її вплив на здоров'я людини є неоднозначним.

Харчові добавки, барвники, поліпшувачі смаку до різних видів ковбас та інших виробів, а що вже говорити про різні напої, парфуми, миючі засоби тощо, їх використання потребує детального осмислення.

Алкогольні напої і цигарки стають авторитетними атрибутами в спілкуванні і не тільки серед молоді.

Автори розглядають основні умови проживання людини як такі, які із часом надзвичайно ускладнюються, порушуючи екологічну складову.

Уміння раціонально користуватися результатами науково-технічного прогресу, як в побуті, так і безпосередньо у громадських місцях, потребує від людини відповідної екологічної культури - вміння використовувати ті чи інші речі, речовини, прилади, продукти, в розумних межах, а від деяких відмовитися взагалі.

У цих умовах узгодженості та взаємодії людського суспільства, перш за все із такими «покращуючими» атрибутами життя в єдності з природою - потребує відповідних екологічних знань, які повинні проявлятися в екологічній культурі кожної людини

Актуальним завданням є запровадження екологічної освіти, починаючи із сім'ї, де із самого народження дитини, прищеплюється бажання підтримувати

санітарно-гігієнічні умови у побуті і в подальшому, будучи за шкільною партою. Вирішувати проблему екологічного виховання підрастаючого покоління, ми повинні на власному досвіді показати як потрібно поступати в повсякденному спілкуванні із природою та в соціумі.

Навчальний контент

	<i>Теми</i>	<i>Результати навчання</i>
1.	Тема 1. Сутність екологічної науки та екологічних проблем	Короткий історичний нарис розвитку екології. Визначення, об'єкт, предмет і завдання екології. Закони екології. Екосистема як об'єкт екологічних досліджень. Методи екологічних досліджень. Структура екології та її роль в сучасному розвитку суспільства.
2.	Тема 2. Екологічна культура як природна основа гармонійного розвитку людини	Екологічна свідомість та культура. Екологічна культура та її філософські виміри.
3.	Тема 3. Екологічні аспекти життя людини	Екологічні особливості житла. Фітоергономіка людини. Екологічні аспекти одягу та взуття. Екологічне харчування як основа здорового способу життя. Кава, шоколад та здоров'я людини. Генно-модифіковані організми. Жувальна гумка, газовані напої, фаст-фуд, харчові добавки та їх вплив на стан здоров'я людини. Побутова хімія і її екологічні наслідки. Косметика та особливості її раціонального використання. Екологічні наслідки виробничої діяльності людини. Екологічні особливості аграрної галузі.
4.	Тема 4. Здоровий спосіб життя – гармонія розвитку людини з природою	Загартування. Спорт і фізична культура. Сон – як природна терапія
5.	Тема 5. Шкідливі звички людства та шляхи їх запобігання	Наркоманія. Алкоголізм. Тютюнопаління. Ефект Карошіє
6.	Тема 6. Медицина та її роль в контролі життєдіяльності людини	Вакцинація. Алергія як прояв зовнішніх чинників середовища, в тому числі і забруднень.

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 2	Здатність до організації, планування, прогнозування результатів діяльності
ЗК 3	Уміння працювати в міжнародному та вітчизняному професійному середовищі
ЗК 5	Уміння спілкуватися з експертами інших галузей в питаннях, спільних для вирішення
ЗК 6	Уміння розробляти проекти та управляти ними
ФК 3	Здатність аналізувати геопросторову організацію туристичного процесу і проектувати її розвиток на засадах сталості
ФК 15	Здатність до здійснення науково-дослідної роботи у сфері туризму та рекреації
ПРН 8	Здатність розв'язувати науково-прикладні проблеми в сфері рекреації і туризму
ПРН 18	Вміти приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та методів прогнозування

Програмні результати навчання
ПР01. Знати та розуміти фундаментальні і прикладні аспекти наук про довкілля
ПР02. Уміти використовувати концептуальні екологічні закономірності у професійній діяльності.
ПР04. Знати правові та етичні норми для оцінки професійної діяльності, розробки та реалізації соціально-значущих екологічних проектів в умовах суперечливих вимог.
ПР05. Демонструвати здатність до організації колективної діяльності та реалізації комплексних природоохоронних проектів з урахуванням наявних ресурсів та часових обмежень.
ПР06. Знати новітні методи та інструментальні засоби екологічних досліджень, у тому числі методи та засоби математичного і геоінформаційного моделювання.
ПР08. Уміти доносити зрозуміло і недвозначно професійні знання, власні обґрунтування і висновки до фахівців і широкого загалу.
ПР09. Знати принципи управління персоналом та ресурсами, основні підходи до прийняття рішень в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.
ПР10. Демонструвати обізнаність щодо новітніх принципів та методів захисту навколишнього середовища.
ПР12. Уміти оцінювати ландшафтне і біорізноманіття та аналізувати наслідки антропогенного впливу на природні середовища.
ПР13. Уміти оцінювати потенційний вплив техногенних об'єктів та господарської діяльності на довкілля
ПР14. Застосовувати нові підходи для вироблення стратегії прийняття рішень у складних непередбачуваних умовах.
ПР15. Оцінювати екологічні ризики за умов недостатньої інформації та суперечливих вимог.
ПР16. Вибирати оптимальну стратегію господарювання та/або природокористування в залежності від екологічних умов.
ПР17. Критично осмислювати теорії, принципи, методи і поняття з різних предметних галузей для вирішення практичних задач і проблем екології.
ПР18. Уміти використовувати сучасні методи обробки і інтерпретації інформації при проведенні інноваційної діяльності.
ПР19. Уміти самостійно планувати виконання інноваційного завдання та формулювати висновки за його результатами.

Літературні джерела

1. Адаменко О.М., Рудько Г.І., Консевич Л.М. Екологічне картування. – Івано-Франківськ: ІМЕ, 2003. – 580с.
2. Барановський В., Пироженко К., Шевченко В. Медико-екологічний атлас України. – К.: Зелений світ, 1995. – 31с.
3. Барановський В.А. Екологічна географія і екологічна картографія. – К.: Фітосоціоцентр, 2001. – 250с.
4. Барановський В.А. Територіальні умови переходу України на модель екологічного сталого розвитку (теорія і практика картографічного дослідження). – К., 1998. – 72 с.
5. Білявський Г.О., Бутченко Л.І., Навроцький В.М. Основи екології: теорія та практикум. – К.: Лібра, 2002. – 352 с.
6. Волошин І.М. Ландшафтно-екологічні основи моніторингу. Львів.: Простір, 1998. – 356с.
7. Гродзинський М.Д. Основи ландшафтно-екології. – К.: Либідь, 1993. – 224с.
8. Гродзинський М.Д. Стійкість геосистем до антропогенних навантажень. – К.: Лікей, 1995. – 233с.
9. Гуцуляк В.М. Ландшафтна екологія. – Чернівці: Рута, 2002. – 272с.
10. Данилишин Б.М. Природно-техногенні катастрофи: проблеми економічного аналізу та управління. – К.: ЗАТ “Нічлава”, 2001. – 260с.
11. Данилов-Данильян В.И., Лосев К.С. Экологический вызов и устойчивое развитие. – М.: Прогресс-Традиция, 2000. – 416 с.
12. Декларація міжнародної конференції ООН “Навколишнє середовище і розвиток”. – Ріо-де-Жанейро, 1992.
13. Екологічна географія: історія, теорія, методи, практика / Матеріали II міжнародної наукової конференції. – Тернопіль, 2004. – 188с.
14. Закон України “Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі на 200-2015 роки”. – К., 2000. – 27с.
15. Ковальчук І., Каганов Я., Сливка Р. Прикладна гідроекологія: навчальний посібник. – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2000. – 228с.
16. Ковальчук І., Петровська М. Геоєкологія Розточчя. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. – 92 с.
17. Ковальчук І.П. Геоєкологічний аналіз Західного регіону України //Регіональна політика України: наукові основи, методи, механізми. – Львів, 1998. – Ч.ПІ. – С. 132-139.
18. Ковальчук І.П. Регіональний еколого-геоморфологічний аналіз. – Л.: Інститут Українознавства, 1977. – 440с.
19. Крисаченко В.С. Екологічна культура: теорія і практика. – К.: Заповіт, 1996. – 352 с.
20. Малишева Л.Л. Екологічні проблеми навколишнього природного середовища: оцінка ступеня забруднення / Україна та глобальні процеси: географічний вимір. – К.-Л., 2000. – Т. 3. – С. 124-126.
21. Мережко О.І., Хімко Р.В. Оздоровлення малих річок. Екологічні основи. – К.: Вид. Інтер-екоцентр, 1998. – 56 с.
22. Навчально-краєзнавчий атлас Тернопільської області (Ред. Кравчук Я.С., Царик Л.П., Мариняк Я.О. та ін.). – Львів: ВНІ, 2000. – 24 с.
23. Одум Ю. Экология. – В 2-х томах. – М.: Мир, 1986. Т.1 .– 326 с.; Т.2 – 376с.
24. Основи екології (Ред. Черняк В.М.). – Тернопіль, 1999. – 116с.
25. Основи екологічних знань (ред В.І. Поліщук, Л.П. Царик). – Т.: “Тернопіль”, 1994. – 176с.
26. Пашенко В.М. Основні поняття і проблеми еколого-географічних досліджень. – Український географічний журнал. – Київ, 1994, № 4. – С. 8-16.
27. Природа Тернопільської області /ред. Геренчук К.І. Львів: Вища школа. – 1979. – 167 с.
28. Проблеми екології Поділля. Тези доповідей наукової конференції. – Кам’янець-Подільський, 1989. – 262с.
29. Проблеми екології рідного краю /Навчальні матеріали (ред. Царик Л.П.). – Тернопіль., 1993. – 156 с.
30. Регіональні екологічні проблеми: Зб. Наукових праць. – К., ВГЛ “Обрії”, 2002. – 384 с.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Зм.модуль 1 (теми 1-3) усне опитування, тести, завдання	30
Зм.модуль 2 (теми 4-6) усне опитування, тести, завдання	30
Ессе (теми 1-6)	20
Екзамен (теми 1-6) – тести, завдання	20

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій)
- 2) Тематика та зміст практичних робіт
- 3) Завдання для підсумкового контролю (екзаменаційні питання)
- 4) Електронне навчання в системі MODLE